

Dosarul nr. 2ra-1432/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: R. Pulbere)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, V. Mihaila, V. Sîrbu)

DECIZIE

3 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Valeriu Doagă
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Victor Burduh
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Iulia Tofan, reprezentată de avocatul Fiodor Gujuman,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Iulia Tofan împotriva Oxanei Eșanu cu privire la restituirea mijloacelor bănești, dobânzii de întârziere și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 21 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Iulia Tofan, s-a admis apelul declarat de către Oxana Eșanu, s-a casat parțial hotărârea din 21 septembrie 2017 a Judecătoriai Chișinău, sediul Central și în partea casată s-a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 9 septembrie 2015 Iulia Tofan a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Oxanei Eșanu cu privire la încasarea mijloacelor bănești în mărime de 2 500 de euro și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la 2 mai 2015 Iulia Tofan, prin intermediul operatorului de transfer al mijloacelor bănești „WESTERN UNION”, a transferat Oxanei Eșanu suma de 2 500 de euro, pe care ultima a încasat-o, fapt confirmat prin dispoziția de transfer a mijloacelor bănești.

Reclamanta a menționat că la 9 iulie 2015 a somat pârâta despre necesitatea restituirii sumei menționate, însă aceasta a rămas fără răspuns și executare.

Iulia Tofan a comunicat că din motiv că dispoziția de transfer a mijloacelor bănești conține informații despre părțile contractului și suma concretă, aceasta reprezintă expunerea unui act juridic civil și corespunde exigențelor legale, iar dovada transferului bănesc este confirmată prin semnătura părților, astfel fiind respectată forma scrisă actului juridic civil.

Ulterior, pe parcursul examinării cauzei, reclamanta a depus o cerere de majorare a pretențiilor, prin care a solicitat și încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 999,60 de euro, în baza prevederilor art. 619 Cod civil.

Reclamanta a susținut că suma de 2 500 de euro care a fost transferată pârâtei Oxana Eșanu, a fost în scopul transmiterii de către ultima a acestei sume SA „MOLDAGROTEHNICA”, adică a fost încheiat un contract de mandat, pe care pârâta nu l-a îndeplinit, fapt confirmat prin certificatul din 26 mai 2015, semnat de către directorul general SA „MOLDAGROTEHNICA”.

A menționat reclamanta că, deoarece banii au fost ridicați de către Eșanu Oxana la 2 mai 2015, însă nu au fost virati conform destinației către SA „MOLDAGROTEHNICA”, ultima nu și-a onorat obligațiile și anume, mandatarul a refuzat să îndeplinească cerințele mandatului deși conform art. 1040 Cod civil, era obligată să le îndeplinească.

Reclamanta a mai indicat că potrivit art. 1044 Cod civil, mandatarul nu are dreptul de a folosi în interesul său avantajele sau bunurile pe care le primește, ori pe care este obligat să le folosească în interesul mandatului, precum și dacă nu are consimțământul mandatarului, pe când la caz, pârâta până în prezent se folosește de bunurile reclamantei.

Iulia Tofan a solicitat încasarea de la Oxana Eșanu în beneficiul său a sumei de 2 500 de euro în baza contractului de mandat, a dobânzii de întârziere în sumă de 999,60 de euro, precum și a cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu acest proces.

Prin hotărârea din 21 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a fost admisă parțial acțiunea. S-a încasat de la Oxana Eșanu în beneficiul Iuliei Tofan suma de 2 500 de euro și cheltuielile de judecată în mărime de 2 264,45 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 21 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Iulia Tofan, admis apelul declarat de către Oxana Eșanu, a fost casată hotărârea din 21 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central în partea admiterii acțiunii și în partea casată a fost emisă o nouă hotărâre de respingere a pretențiilor Iuliei Tofan cu privire la restituirea mijloacelor bănești în sumă de 2 500 de euro și a cheltuielilor de judecată. În rest, hotărârea din 21 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central a fost menținută.

La 24 mai 2018 Iulia Tofan, reprezentată de avocatul Fiodor Gujuman, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel în mod neîntemeiat a făcut referire la relațiile de împrumut, dat fiind faptul că reclamanta și-a modificat temeiul acțiunii încă în instanța de fond.

A susținut că pârâta Oxana Eșanu niciodată nu a participat în calitate de apărător în cauza penală pornită împotriva lui Oleg Curicheru și niciodată nu a prestat servicii juridice reclamantei Iulia Tofan, astfel nici nu există contracte de asistență juridică sau mandate.

A comunicat că suma de 2 500 de euro a fost virată prin dispoziție de plată bancară de către Iulia Tofan din numele și contul său pârâtei Oxana Eșanu, care prin

înșelăciune și abuz de încredere nu a transmis-o terțului SA „MOLDAGROTEHNICA”, precum a fost înțelegerea între părți.

A reiterat că drept probă pertinentă că a avut loc consimțământul părților cu privire la virarea sumei de bani unui terț determinat, servesc declarațiile făcute de părți în cadrul ședințelor de judecată.

Recurenta a afirmat că raporturile juridice dintre părți sunt guvernate de prevederile art. 1030 – 1032 Cod civil.

A solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și modificarea hotărârii primei instanțe prin admiterea tuturor cerințelor.

Prin referința depusă la 17 septembrie 2018 Oxana Eșanu, reprezentată de avocatul Roman Doroftei, a solicitat respingerea recursului cu menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 21 februarie 2018, reprezentantul recurenteii, avocatul Fiodor Gujuman a recepționat-o la 27 aprilie 2018 (f. d. 10, vol. II).

Astfel, recursul declarat la 24 mai 2018, este în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 12 septembrie 2018, recursul declarat de către Iulia Tofan, reprezentată de avocatul Fiodor Gujuman, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Iulia Tofan, reprezentată de avocatul Fiodor Gujuman, este întemeiat și urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, la 25 februarie 2015, Iulia Tofan a transferat prin intermediul sistemului „WESTERN UNION”, pe numele Oxanei Eșanu suma de 2 500 de euro, fapt confirmat prin dispoziția de transfer al mijloacelor bănești nr. 9134371126 (f. d. 8-9, vol. I).

Prin somația din 9 iulie 2015, Iulia Tofan a solicitat de la Oxana Eșanu restituirea în termen de 30 de zile a sumei de 2 500 de euro ridicată de către ultima în baza dispoziției de transfer al mijloacelor bănești din 25 februarie 2015, însă aceasta a rămas fără executare (f. d. 10, vol. I).

Actele cauzei atestă că prin certificatul nr. 07/56 din 26 mai 2015 eliberat de SA „MOLDAGROTEHNICA” s-a confirmat faptul că în perioada anilor 2014 – 2015 în beneficiul societății nu au fost efectuate plăți direct nici de către Oleg

Curicheru și nici prin intermediul reprezentantului acestuia sau altor persoane terțe (f. d. 11).

Fiind investită cu examinarea speței în cauză și având ca obiect restituirea mijloacelor bănești, dobânzii de întârziere și încasarea cheltuielilor de judecată, prima instanță a ajuns la concluzia admiterii parțiale a acțiunii și s-a încasat de la Oxana Eșanu în beneficiul Iuliei Tofan suma de 2 500 de euro și cheltuielile de judecată în mărime de 2 264,45 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Întru susținerea poziției sale, prima instanță a reținut că conform art. 602 Cod civil, în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat, astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă. Neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardive.

S-a constatat că, în baza dispoziției de transfer al mijloacelor bănești din 25 februarie 2015, între părțile litigante s-au stabilit relații obligatoionale.

Astfel, instanța de judecată a conchis că, în lipsa unor probe contrare, actul juridic – dispoziția de transfer al mijloacelor bănești din 25 februarie 2015, produce efecte juridice pentru semnatar, generând obligația părâtei de a restitui suma indicată în aceasta.

Totodată, instanța de fond a reiterat că nu pot fi reține afirmațiile reclamantei precum că, speței date îi sunt aplicabile prevederile cu privire la contractul de mandat, or, la materialele cauzei nu a fost anexată nici procura și nici contractul de asistență juridică și mandatul semnat de către părțile litigante, care să le confere drepturile și obligațiile prevăzute le legislație.

Judecând apelul declarat de către Iulia Tofan și apelul declarat de către Oxana Eșanu, Curtea de Apel Chișinău a ajuns la concluzia respingerii apelului Iuliei Tofan și admiterii celui depus de către Oxana Eșanu, casând parțial hotărârea primei instanțe și în partea casată pronunțând o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că actul juridic civil este manifestarea de către persoanele fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile, pentru producerea anumitor efecte juridice a actului juridic încheiat acesta urmează să corespundă condițiilor de valabilitate instituite de art. 119, 206 207 și 208 ale Codului civil, adică consimțământ, obiect, cauză și formă.

Curtea de Apel Chișinău a stabilit că în vederea calificării sau atribuirii dispoziției de transfer bănesc din 25 februarie 2015 a calității de act juridic, care atestă existența unui raport juridic de împrumut, dispoziția respectivă urmează să întrunească condițiile de valabilitate ale actului juridic instituite prin art. 119, 206, 207 și 208 ale Codului civil.

A constatat că dispoziția de transfer din 25 februarie 2015 este un act juridic, care atestă faptul, că Iulia Tofan a transferat suma de 2 500 de euro Oxanei Eșanu, dar, nefiind de altfel stabilit scopul și cauza transferului.

Însă această dispoziție de transfer, în opinia instanței de apel, nu poate fi considerată drept un act juridic asimilat unui contract de împrumut sau unui înscris,

în baza căruia să fie demonstrată încheierea contractului de împrumut și, la caz, să fie solicitată încasarea împrumutului, dat fiind că în conținutul acesteia nu se indică scopul acordării sumei date.

Ori, instanța de apel a indicat că, faptul încheierii contractului de împrumut în formă scrisă poate fi demonstrat printr-un înscris, semnat de părți, prin telegrame, telefonograme, solicitarea scrisă din partea împrumutatului de amânare a termenului achitării împrumutului, scrisoarea - garanție cu afirmația că împrumutul va fi restituit și altele asemenea, semnate de partea care le-a expedit, însă așa cum rezultă din materialele cauzei civile, dispoziția de transfer nu prevede condițiile la care a fost acceptat împrumutul, precum și condițiile de rambursare a acestuia (data restituirii, suma), acesta nefiind semnată de către Oxana Eșanu, iar la rubrica din dispoziția de transfer - scopul transferului – nu este indicat că suma este transferată cu scop de împrumut.

De altfel, instanța de apel a considerat că scopul actului juridic este obiectivul urmărit la încheierea acestuia și acel interes pe care părțile actului juridic caută să îl satisfacă, iar așa cum rezultă din materialele cauzei Iulia Tofan nu a probat, în modul stabilit de art. 118 Cod de procedură civilă, că actul juridic – dispoziția de transfer din 25 februarie 2015, prin care a fost transferat pe numele Oxanei Eșanu suma de 2 500 de euro, a fost acordată cu titlu de împrumut, astfel, din conținutul dispoziției respective acesta nu se referă și nu pot fi stabilite însușirile prestației, la caz a acordării sumei cu titlu de împrumut.

Prin urmare, așa cum se atestă din materialele cauzei, dispoziția de transfer bănesc efectuată de către Iulia Tofan, în lipsa scopului efectuării transferului, nu poate genera obligații pentru Oxana Eșanu, la caz a obligației de restituire a sumei de 2 500 de euro.

Instanța de recurs constată, însă, că deși la soluționarea speței au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel cu privire la netemeinicia hotărârii primei instanțe sunt incorecte, rezultate din aplicarea greșită și interpretarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material aplicabile la caz, precum și aprecierea incorectă a probelor prezentate.

Fiind definit în conținutul art. 195 Cod civil, actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

Manifestarea de voință trebuie să fie îndreptată spre producerea efectelor juridice: nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile. Intenția de a produce efecte juridice este un element necesar al actului juridic civil, astfel încât aceste efecte nu se pot produce, conform legii, decât dacă o asemenea intenție a existat.

Conform prevederilor art. 514 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Art. 512 alin. (1) Cod civil stipulează că, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute, iar conform art. 572 alin. (1), (2) Cod civil, temeiul

executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Astfel, obligația trebuie executată cu bună-credință. Buna-credință este o cerință legală, potrivit căreia părțile contractante trebuie să-și execute obligațiile asumate astfel încât efectele contractului să corespundă, în cel mai înalt grad, voinței lor reale.

Instanța de recurs reiterează că obligația este un raport juridic de drept civil în care o parte, numită creditor, are posibilitatea de a pretinde celeilalte părți, numită debitor, să execute o prestație sau mai multe prestații ce pot fi de a da, a face sau a nu face, de regulă, sub sancțiunea constrângerii de stat.

Mai mult că, pentru existența raportului obligațional urmează a fi întrunite cele trei elemente esențiale și anume, părțile (creditorul – subiectul activ și debitorul - subiectul pasiv), conținutul raportului obligațional, ce constă în toate drepturile de creanță și obligațiile corelative care aparțin sau incumbă subiectelor sale și obiectul raportului juridic de obligații, ce reprezintă conduita concretă la care este îndreptățit subiectul activ și de care este ținut subiectul pasiv.

Prin urmare, raportând prevederile legale citate supra la circumstanțele cauzei, instanța de recurs constată că actul juridic – dispoziția de transfer al mijloacelor bănești nr. 9134371126 din 25 februarie 2015, prin care Iulia Tofan a transferat prin intermediul sistemului „WESTERN UNION”, pe numele Oxanei Eșanu suma de 2 500 de euro, corespunde condițiilor de valabilitate ale actului juridic, totodată întrunește cele trei elemente esențiale ale raportului juridic obligațional, și anume: părțile – subiectul activ – Iulia Tofan, iar cel pasiv – Oxana Eșanu; conținutul raportului obligațional care constă în dreptul de creanță și obligațiile corelative ale subiecților, precum și obiectul raportului juridic, ce reprezintă obligația - creditorului Iulia Tofan de a acorda debitorului Oxana Eșanu suma în mărime de 2 500 de euro, - debitorului Oxana Eșanu de a restitui suma în termen de 30 de zile de la data la care a primit cererea de restituire (somația).

Din cele relatate rezultă cu certitudine că în baza dispoziției de transfer al mijloacelor bănești nr. 9134371126 din 25 februarie 2015, între părțile litigante s-au stabilit relații obligaționale.

Conform art. 602 Cod civil, în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat, astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă. Neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardive.

În speță este important a menționa că pe parcursul examinării cauzei, reclamanta Iulia Tofan a susținut că suma de 2 500 de euro a fost transferată pârâtei Oxana Eșanu în scopul transmiterii mijloacelor bănești respective în contul SA „MOLDAGROTEHNICA”.

Iar, pârâta Oxana Eșanu, pe parcursul examinării cauzei a afirmat că suma în mărime de 2 500 de euro a fost împrumutată reclamantei și transmisă la 24 februarie 2015 contabilei SA „MOLDAGROTEHNICA”, cu titlu de prejudiciu material, și doar ulterior la 25 februarie 2015 Iulia Tofan i-a restituit suma prin transfer bancar.

Astfel, instanța de recurs constată în mod indubitabil faptul că în pofida pozițiilor contradictorii ale părților, ambele au indicat asupra aceleiași scop a transferului bancar, și anume virarea sumei de 2 500 de euro în beneficiul SA „MOLDAGROTEHNICA”.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că Iulia Tofan a transferat suma de 2500 euro Oxanei Eșanu, având drept scop ca mijloacele bănești respective să fie transmise SA „MOLDAGROTEHNICA”.

Prin prisma celor constatate, instanța de recurs apreciază critic argumentul intimitei Oxana Eșanu potrivit căruia suma în mărime de 2 500 de euro a fost împrumutată reclamantei și transmisă la 24 februarie 2015 contabilei SA „MOLDAGROTEHNICA”, cu titlu de prejudiciu material, în vederea soluționării chestiunii privind încetarea cauzei penale intentate pe numele lui Oleg Curicheru, din următoare considerente.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura mun Bălți din 8 iunie 2015 a fost încetată urmărirea penală pe cauza penală nr. 2012040718 în privința lui Oleg Curicheru în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal în legătură cu împăcarea părților și a fost clasată cauza penală (f. d. 122-124, vol. I).

Potrivit ordonanței menționate, temei de încetare a urmăririi penale a servit cererea reprezentantului părții vătămate SA „MOLDAGROTEHNICA” din 24 februarie 2015, motivată prin faptul că a fost restituit prejudiciul material integral și nu există pretenții (f. d. 121, vol. I).

Respectiv, la materialele dosarului nu se atestă probe prin care să se confirme faptul că cererea de încetare a urmăririi penale a fost depusă de reprezentantul părții vătămate SA „MOLDAGROTEHNICA” numai după ce pârâta, Oxana Eșanu, la 24 februarie 2015 a transmis suma în mărime de 2 500 de euro contabilei societății.

Mai mult că, argumentul dat este combătut prin certificatul eliberat de către directorul și contabilă-șef a SA „MOLDAGROTEHNICA”, anexat la materialele cauzei, din care se desprinde cu exactitate că, în perioada anilor 2014 - 2015, de către Oleg Curicheru sau de către reprezentantul său, precum și de către alte terțe persoane nu au fost efectuate anumite plăți în beneficiul SA „MOLDAGROTEHNICA” (f. d. 11).

În același context, instanța de recurs remarcă că din ordonanța cu privire la încetarea urmăririi penale și clasarea cauzei penale din 8 iunie 2015, cât și din recipisa eliberată de către procurorul Procuraturii mun. Bălți, se atestă că, reprezentantul părții vătămate SA „MOLDAGROTEHNICA” a recepționat toate bunurile sustrate, bunuri care au fost recunoscute corpuri delictive în dosarul penal nr. 2012040718, fiind astfel restituit integral prejudiciul material în mărime de 48 702,40 lei (f. d. 132-133).

Prin urmare, faptul transmiterii de către Oxana Eșanu a sumei de 2 500 euro în beneficiul societății sus menționate, urma a fi contabilizat și probat, iar în lipsa unor acte confirmative, nu poate fi reținut acest argument și se respinge ca declarativ.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție complinește că, probatoriu administrat la dosar denotă incontestabil că

actul juridic – dispoziția de transfer al mijloacelor bănești nr. 9134371126 din 25 februarie 2015, produce efecte juridice pentru semnatar, generând obligația părâtei de a restitui suma indicată în aceasta.

Astfel, este absolut neîntemeiată constatarea instanței de apel potrivit căreia dispoziția de transfer din 25 februarie 2015 este un act juridic, care atestă că Iulia Tofan a transferat suma de 2 500 de euro Oxanei Eșanu, dar nu a fost stabilit scopul și cauza transferului.

Totodată, este important a reitera că în speță nu sunt aplicabile prevederile referitoare la contractul de împrumut. Ori, conform art. 867 alin. (1) Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

În sensul normei citate, este de înțeles că contractul de împrumut reprezintă o înțelegere (acord) conform căreia împrumutătorul se obligă să dea în proprietate împrumutatului bani sau alte bunuri fungibile, iar ultimul se obligă să restituie aceeași sumă de bani sau bunuri de același gen, calitate sau cantitate.

Reieșind din cele mai sus expuse, se confirmă faptul că între părțile din litigiu Iulia Tofan și Oxana Eșanu există raporturi juridice obligaționale, iar în baza dispoziției de transfer al mijloacelor bănești nr. 9134371126 din 25 februarie 2015 pârâta urmează să restituie reclamantei suma de 2 500 de euro.

În vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, la 9 iulie 2015, în adresa părâtei Oxana Eșanu a fost expediată somația (f. d. 10), prin care i s-a solicitat achitarea sumei în mărime de 2 500 de euro, însă aceasta a rămas fără răspuns și executare.

Așa fiind, față de considerentele expuse și în raport cu dispozițiile citate, se reține drept corectă mențiunea primei instanțe cu privire la temeiniciea acțiunii în partea încasării sumei și admiterii acestui capăt de cerere, or la caz s-a stabilit incontestabil că prin dispoziția de transfer al mijloacelor bănești nr. 9134371126 din 25 februarie 2015 se confirmă faptul că Oxanei Eșanu i-a fost transferată suma de 2 500 de euro, fără indicarea termenului de restituire.

În temeiul celor constatate, din considerentele că până în prezent, pârâta nu a prezentat probe pertinente care ar confirma faptul lipsei datoriei față de reclamantă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că hotărârea primei instanțe a fost adoptată în limitele competenței, reieșind din temeiurile și obiectul acțiunii, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, și corect a fost încasată suma de 2 500 de euro de la Oxana Eșanu în beneficiul Iuliei Tofan.

Cu privire la pretenția privind încasarea de la pârâta a dobânzii de întârziere din folosirea în avantajul ei a bunurilor primite în vederea exercitării mandatului, fără consimțământul mandantului instanța de recurs reține următoarele.

Conform prevederilor art. 1030 alin. (1) Cod civil, prin contractul de mandat o parte (mandant) împuternicește cealaltă parte (mandatar) de a o reprezenta la

încheierea de acte juridice, iar aceasta, prin acceptarea mandatului, se obligă să acționeze în numele și pe contul mandantului.

Mandatul presupune raporturi de reprezentare, iar conform definiției legale, contractul de mandat se atribuie la categoria obligațiilor juridico-civile de prestare a serviciilor juridice. Conținutul mandatului sau împuternicirea de a încheia acte juridice urmează să fie explicit formulată în contract.

De obicei, pentru încheierea contractelor și săvârșirea altor acțiuni cu mijloace bănești este necesară procura, funcțiile acesteia, în astfel de situații, sunt următoarele: în lipsa contractului de mandat, perfectat în formă scrisă, procura atestă existența unui astfel de contract, procura este o condiție de executare a contractului de mandat, deoarece în lipsa ei nu pot fi săvârșite de către mandatar unele acțiuni juridice și, respectiv, procura concretizează și specifică volumul împuternicirilor mandatarului, drepturile și obligațiile lui.

Însă, la caz nu poate fi reținut argumentul reclamantei potrivit căruia Iulia Tofan a apelat la serviciile pârâtei Oxana Eșanu, ce rezultă din funcții pe care le exercită acesta în calitate de avocat, și anume pentru acordarea serviciilor de asistență juridică în legătură cu cauza penală intentată în privința lui Oleg Curicheru.

Analizând situația creată, sunt apreciate critic afirmațiile recurente precum că, speței date îi sunt aplicabile prevederile cu privire la contractul de mandat, or, la materialele cauzei nu a fost anexată nici procura și nici contractul de asistență juridică și mandatul semnat de către părțile litigante, care să le confere drepturile și obligațiile prevăzute de legislație.

Totodată, prima instanță în mod temeinic a respins pretenția reclamantei cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, or, la caz nu pot fi aplicate nici prevederile art. 619 Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Astfel, raportului juridic obligațional stabilit între părți nu-i pot fi aplicate dobânzi de întârziere, din motiv că Iulia Tofan, din inițiativă proprie, la 25 februarie 2015 a transferat Oxanei Eșanu suma de 2 500 de euro, fără a fi stabilite condițiile sau efectele în cazul în care mijloacele bănești nu vor fi virate la destinația finală în contul SA „MOLDAGROTEHNICA”.

Mai mult că, Iulia Tofan nu a fost pusă în întârziere și nu există nicio clauză contractuală sau o înțelegere între părți în care să fie prevăzute consecințele nevirării sumei de bani în beneficiul societății.

Or, în acest sens urmează a fi precizat și faptul că pârâta Oxana Eșanu este obligată să restituie suma de 2 500 de euro, din motiv că nu a transmis-o conform destinației stabilite, însă nu-i poate fi imputabilă și încasarea dobânzii de întârziere.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de fond just a stabilit că în speță nu s-au constatat raporturile de mandat între Iulia Tofan și Oxana Eșanu și cerința cu privire la încasarea dobânzii de întârziere urmează a fi respinsă.

Referitor la încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de recurs menționează că art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că, instanța judecătorească obligă

partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârîtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă prevede că, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În baza art. 63 alin.(4) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenței juridice la apărarea drepturilor și intereselor lui legitime în cauzele penale, civile și administrative urmează a fi compensate integral și proporțional cerințelor admise (respinse) de partea adversă.

În acest sens, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, subliniază că sumele cheltuite de părți cu ocazia îndeplinirii actelor de procedură corespunzătoare poziției lor procesuale, pe parcursul desfășurării procesului civil reprezintă cheltuieli de judecată, iar conform art. 90 lit. i) din Codul de procedură civilă, cheltuielile de asistență juridică fac parte din cheltuielile de judecare a pricinii.

Cheltuielile de judecare a cauzei pornesc de la principiul independenței procesuale a fiecărei părți în procesul civil și au caracter de sancțiune procedurală, iar ca fundament răspunderea civilă delictuală și culpa procesuală a părții care a pierdut procesul. Prin obligarea la plata acestora trebuie să se realizeze acoperirea integrală a prejudiciului cauzat părții care a câștigat procesul.

Aici necesită a fi evidențiat că pentru a determina cuantumul compensației acordate și pentru a face o apreciere corectă, se va ține cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b) aportul avocatului la soluționarea cauzei; c) timpul și munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obținut; g) restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; h) natura și durata relației dintre avocat și client; i) experiența, reputația și abilitatea avocatului; j) justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alți factori, la discreția instanței.

Pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

În speță, reclamanta Iulia Tofan a pretins suma de 500 de lei pentru costuri și cheltuieli de asistență juridică, prezentând mandatul avocatului Fiodor Gujuman nr. 0520514 (f. d. 7) și bonul de plată seria XL nr. 980573 din 11 iulie 2016 (f. d. 135, vol. I).

Așadar, instanța de recurs notează că reclamanta Iulia Tofan a fost reprezentată în instanțele de judecată de avocatul Fiodor Gujuman, iar suma de 500 de lei indicată în bonul de plată seria XL nr. 980573 din 11 iulie 2016 pentru prestarea serviciilor de asistență juridică este una efectivă, reală, rezonabilă și proporțională cu munca depusă.

În conformitate cu prevederile art. 98 alin. (1) Cod de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părții admise din acțiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Astfel, luând în considerație faptul că, acțiunea reclamantei a fost admisă parțial, instanța de fond just a încasat de la pârâtă cheltuielile de judecare a cauzei cu titlu de taxă de stat achitată de către reclamantă la depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 1 616 de lei (f. d. 6, vol. I), 13,90 de lei pentru serviciile poștale (f. d. 15, vol. I), 14,55 de lei pentru serviciile poștale (f. d. 16, vol. I) și 120 de lei pentru serviciile prestate de ÎCS CRIS „Registru” (f. d. 134, vol. I).

La capitolul dat, instanța de recurs consideră parțial întemeiate și solicitările Iuliei Tofan indicate în cererea de recurs cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată suportate în instanța de apel și în instanța de recurs în legătură cu achitarea taxei de stat.

Astfel, prin prisma prevederilor art. 94 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, care indică că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată, iar prevederile alin. (1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanța de apel, în instanța de recurs și în cadrul revizuirii, Colegiul consideră necesar de a încasa de la Oxana Eșanu în beneficiul Iuliei Tofan cheltuielile de judecată în mărime de 1 118,20 de lei achitate în instanța de recurs cu titlu de taxă de stat (f. d. 12, vol. II).

În această ordine de idei, este de remarcat că deși, recurenta Iulia Tofan solicită și încasarea sumei de 465,30 de lei cu titlu de taxă de stat achitată în instanța de apel, această cerință nu poate fi admisă, deoarece Iulia Tofan a contestat hotărârea primei instanțe doar în partea respingerii pretenției cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, cerință care a fost respinsă atât în instanța de apel, cât și în instanța de recurs.

În conexiunea celor relatate se constată că instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, ce a dus la emiterea unei soluții greșite, pe când instanța de fond în mod temeinic și legal a admis parțial acțiunea.

Pentru observațiile arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Iulia Tofan, reprezentată de avocatul Fiodor Gujuman, urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe și încasarea de la Oxana Eșanu în beneficiul Iuliei Tofan suma de 1 118,20 de lei achitată în instanța de recurs cu titlu de taxă de stat.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Iulia Tofan, reprezentată de avocatul Fiodor Gujuman.

Se casează decizia din 21 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 21 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Iulia Tofan împotriva Oxanei Eșanu cu privire la restituirea mijloacelor bănești, dobânzii de întârziere și încasarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la Oxana Eșanu în beneficiul Iuliei Tofan suma de 1 118 (o mie o sută optsprezece), 20 de lei cu titlu de taxă de stat achitată în instanța de recurs.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Victor Burduh

Tamara Chișca-Doneva